

A tudományos élet magyar fiai

1934 október 11-én halt meg Kövesligethy Radó (sz. 1862) fizikus és csillagász. 1904 óta a kozmográfia tanára a budapesti egyetemen. Mint csillagász Gygyallán, majd a budapesti egyetemen főleg az asztrofizikával foglalkozott, nevezetesen tankönyvet írt a csillagászati földrajz kérdéseiről. Geofizikai kutatásaiban a földrengési sugár kilépési szögére, a rengeteg geometriai elméletének lehetőleg feltéveszmentes kiépítésére, a hat rezgési elem a földrengések fényképmélységének meghatározására vonatkozó munkásságát kíséri nagy siker és az egész szelvezéstudomány világ egyhangú elismerése. A messinai földrengés tapasztalatai alapján kidolgozta a tudományos alapon való rengetegjelölést. Nagy szerepe volt a Nemzetközi Földrengés-kutató Szövetség megalakításában, amelynek főtárgya volt. A magyar földrengési szolgálat ellátására megalapította a Budapesti Földrengési Obszervatóriumot, melynek haláláig igazgatója volt.

Pipo 7 éjszakája

Francia film

Pipo, a kedves kiskutya, egy szerencsétlen véletlen folytán az utcán kísérőjéül szegődik egy férfinak, aki a sintértelep dolgozója. A kutya elkíséri munkahelyére és Pipo így akaratlanul a sintértelep áldozatai közé kerül. Este, elmeséli "társainak" eddigi kalandos életét. Az éjszaka csendjében Pipo belekezd monológjába. „Négy gazdám volt...”

Az első egy cirkuszi bohóc, aki beleszeret a kisváros egyik ragyogó szépségébe. A kislány nem tudja, hogy a fiú bohóc, s amikor barátja a cirkuszban felismeri kutyájáról a művészt, a lány elrohan, mert nem tudja elviselni azt a „szégyent”, hogy egy bohóc a szerelmese... A fiút annyira felzsigatja kedvesével történt szakítása, hogy izgalmas kitérőútjának közepén lezuhan és szörnyethal.

A kutya második gazdája egy kedves, jószívű papucs-férfi, akit felesége megcsal.

Harmadik helyén Pipo izgalmas bűnügyi kalandba keve-

redik. Két gyáros fivér és társuk azonos lányba szerelmese.

Legutolsó gazdája egy vidéki pap, kedves, jószívű öregúr.

Ismét a sintértelepen vagyunk. A segéd, akinek Pipo a nyomába szegődött, elmondja bánatát. Egy gazdag, szép lányt szeret, de az nem viszonozza érzelmeit. Állását is elveszti, mert főnöke szerint munkája nem fér össze szerelmi ügyeivel. A sintérsegéd bosszút áll főnökén. Az öregot bezárja szobájába, a kutyákat pedig szélnel ereszt, csak Pipot veszi maga mellé, és elindul vele a szép nagyvilágba, ahol nincs többé ketrec.

A film hőse, szellemes, vidám történetét az ismert Micheline Presle színésznő játssza, aki egy nap a parkban és a Kaméliás hölgy című filmekben is szerepelt.

Pipo 7 éjszakája című filmet a Szabadság Kultúrotthon szeptember 23-tól 25-ig játssza.

Gyermekeknek AZ ISTEN KARDJA

Attila már az új hazában volt, mikor egyszer különöset álmodott. Azt álmodta, hogy meghasadt az ég, lezárt belőle egy ősz öregember s egy kardot kötött a király oldalára. De nagyon különös kard volt az Arany a markolata, s az volt a legkülönösebb, hogy amint a kardot kezébe vette, egyszerre maga előtt látta az egész világot, rengeteg erdőt, végtelen tengereket, fényes városokat, rettentő hadseregeket. S ahogy megsuhogtatta a kardot a világ négy tája felé, hát az erdőket meghajoltak, a tengerek meghasadtak, a városok lánggal égtek, a hadseregek földre hulltak.

— Ni, ez különös álom volt. Ugyan mit jelenthet? — tűnődött a király, s magához pa-

rancsolt a tanácsadó papját, a „táltosok”-at, hogy fejtsék meg az álmat.

— Nem nehéz ezt megfejteni, nagy úr — mondja a legöregebb táltos. — Azt jelenti ez, hogy Isten a maga kardjának mását adja neked s Te azzal hatalmad alá hajtod az egész világot.

Abban a szempillantásban suhog az ajtófüggöny s az őrtálló vitézek egy pásztorfiút vezetnek a király elébe. Különös kard volt a fiú kezében, arany markolatú. Odanyújtotta a királynak:

— Hol vetted ezt, te fiú? — kérdi ámulva Attila.

Leborul a pásztorgyerek a földre, szava akadozik.

— Ahogy ma hajnalban nyájamat teregettem, uram-királyom, hozzá-

észreveszem, hogy sántított a fehér üsző és véres nyomot hagy a lábán. Körülnézek, mi szűrhatta még ezen a seiyem fűvön? Hát ennek a kardnak a hegye áll ki a földből. Odamegyek, ki akarom húzni, láng csap ki belőle. Ijedtemben elszaladtam és csak messziről néztem, hogy lobog lánggal a kard. Egyszerre aztán ellobbant a láng, s mire odaérttem, már kint volt a földből az egész kard, ott feküdt a fűvön. Fölemeltem és elhoztam neked, nagy úr, mert téged illet!

— Ez az Isten kardja! — kiáltották a táltosok.

Attila pedig felnézett az égbe, suhintott a karddal keletre, nyugatra, észak felé, délnek és ezt mondta hozzá:

Csillag esik, föld reng: jött éve csodáknak!
Ihol én, ihol én, pörölye világnak!
Sarkam alá én a nemzeteket hajtom:
Nincs a kerek földnek ura, kívül rajtam!

A műanyagok „királya”

A szovjet ipar és technika különböző területein gyakran használnak műanyagokat. A legutóbbi idők azonban nem találtak olyan műanyagfajtát, amely kielégítene a különféle igényeket. könnyű legyen, olyan tartós, mint a fém, ellenálljon különféle savaknak és könnyen lehessen megmunkálni. Most már találtak ilyen műanyagot. A neve, politen és az etilén-gáz feldolgozásának mellékterméke. Ez a gáz az o'ajlepárlásnál és a kokoszitátsnál keletkezik.

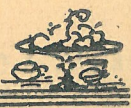
A politent nem hiába nevezik a műanyagok „királyának”. Könnyű, tartós és még 60 fokos fagyban is megőrzi rugalmasságát, hajlé-

konyságát. Semmiféle sav vagy lúg nem teszi tönkre. A politen 120 fokos hevítésnél meglágyul, s ekkor minden nehézség nélkül formálható.

Az új műanyagból edényeket, csöveket készítenek. A vékony politen-lemez nagyszerűen helyettesíti a bomlékony lakkfestéket. Használhatják a drága kábelbiztosító anyagok pótlására is. A politennel szigetelt csövet hosszú ideig tarthatják a föld alatt vagy vízben anélkül, hogy kirepedne. Az új műanyagból vízvezetékcsöveket is készítenek, amelyek súlya az acélcsövek súlyának egytized része.

Asszonyoknak

Amit minden háziasszonynak tudni kell...

Sok fiatal háziasszony hirtelen megtorpan és nem tudja sürgősen megoldani a mindennapi munkájában felmerülő egyes problémákat. Segíteni akarunk rajtuk és néhány tapasztaltabb háziasszonytól elcsépett konyhaművészeti fogást árulunk el.

1. A beszenyeződött tojást nem kell főzés előtt megmosni, csak apró drótkéfével tisztogassuk le.

2. Nyers tojás sárgáját közönséges tölcserrel választhatjuk el legkönnyebben a fehérjétől. Egy közep nagyságú háztartási tölcserbe üssük bele a tojást. A fehérje pillanatok alatt lefut, a tojás sárgája pedig sértetlenül a tölcserben marad.

3. A nedves só könnyen csomósodik. Ha a só tartó edényben egy darabka ítatáspapírost helyezünk el, ez magába szívja a nedvességet és a só mindig száraz marad.

Szózással tartósított zöldségfélék

Paprikakvá. Jó érett, piros paprikát teljesen kitesztítunk a belső erek-től és a magvaktól, húsdarálón ledaráljuk. Egy kg tisztított paprikához 20 deka sót számítva összekeverünk, üvegekbe rakjuk és lekötjük. Ételek ízesítésére, az egész év folyamán használhatjuk, de vigyázzunk, mert ilyenkor az ételkehez jóval kevesebb sót használunk.

Zöldpetrezselyem. A zöldpetrezselyem leveleit apróra megvágjuk, sóval összevegyítjük és üvegbe jól belesomlódjuk.

Vegyes leveszöldség sóban. Mindenféle leveszöldséget veszünk e célra. 1 kg petrezselyemgyökert, 2 kg sárgarépat, negyed kg zellert, kalarábét, karfiolt, hagymát, kelkáposzta leveleket, néhány zöldpaprikát. Mindezeket ledaráljuk és kg-onként 25 deka sót számítva megsózzuk, pár órát állni hagyjuk, azután üvegekbe rakjuk. Zöldség, csontlevesnél friss zöldség helyét használjuk. A gazdaasszony munkáját nagyon megkönnyíti, amikor nincs idő a zöldség megsztítására.

4. A tojás főzés közben nem reped meg, ha főzővízbe két-három csepp ecetet öntünk.

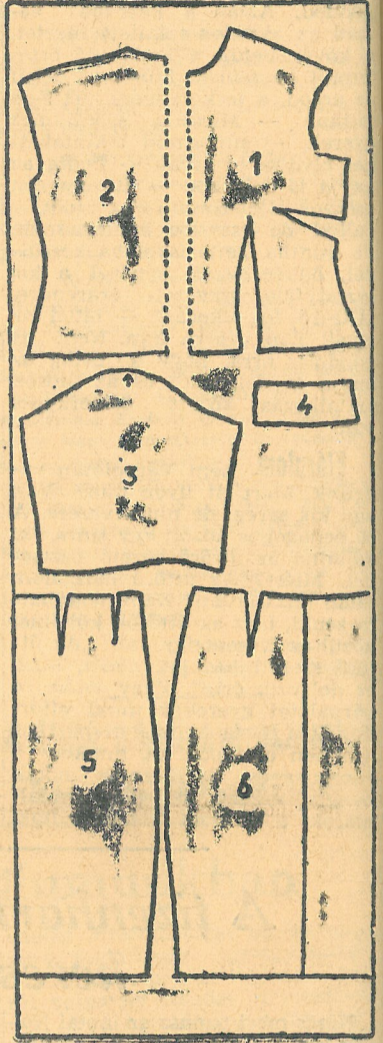
5. Sötét ruhán mindig található por. Ez az alig látható por könnyen és gyorsan eltávolítható a szövetről, ha

nedves szivaccsal vagy benedvesített nylonharisnyával átörzsöljük.

6. A petrezselyemzöldje hosszabb ideig friss marad, ha a pohár vízbe — amelyben tartjuk — néhány csepp citromlé csöpögtetünk.

Őszi divat

Munkához, sporthoz igen célszerű viselet a szoknyablúz. Erdekes derék-megoldással készült szoknyát mutatunk be. Hűvösebb napokra számítva varrassunk hozzá mellényt, amelynek nyakát és karöltőjét kötött patentréz szegélyezi.

GYÖNYÖRŰ KIRÁNDULÁS

A nyári fűrdővad elmúltával beköszöntött a természetjárásra legkedvezőbb idő. Vasárnap rendeztük az őszi idény első kirándulását és egyben bekapcsolódtunk a Veszprém megyei Bakony Turista Egyesület egyik legkedvesebb rendezvényébe.

De ne vágjunk elebe a dolgoknak, mondjuk el sorjában ennek a nagyon jól sikerült kirándulásnak a történetét.

A siker első tényezője adva volt azzal, hogy több napi eső után vasárnap tüneményesen szép időre ébredtünk. Várpalotáról tizenötven indultunk autóbusszal (bizony nem nagyon pontosan). Veszprémbe még kilencen csatlakoztak hozzánk. Első állomásunk Nagyvácszony volt, ahol megtekintettük a Kinizsi vár ásatási munkálatait és a vár lakótornyát, mely már teljesen korszerűen berendezve, lenyűgözően érdekes múzeuma a XV. századbeli életnek. Földalatti börtön, középkori kinzőeszközökkel, Kinizsi Pálnak és feleségére, Magyar Benignának a lakószobái, egykori bútorokkal, edényekkel, Kinizsi fegyvertára ágyugolyók, szakállas puskák, nyílak kilövésére szolgáló számszerzők. Bizony önkéntelenül kifakad az ember arra a gondolatra, hogy külföldön beszélgetünk mindenféle múzeumot és műemléket, idehaza pedig, alig egy ugrásra Várpalotától. Ilyen érdekes és értékes műemlékünk van, és még-

is a 10 ujjunkon megszámlálhatnánk azokat a várpalotaiakat, akik tudnak erről a Kinizsi várról, vagy meg is tekintették azt.

Nagyvácszonyból autóbusszal elgurított minket Köveskálly és innen egy jó órai sétával fölmásztunk a Fekete-hegyre. A Fekete-hegyen a Balatonfelvidék egyik legszébb, sőt állíthatjuk, hazánk egyik legszebb kilátást nyújtó pontján, a káli-medencét határoló peremhegyen, a nyáron vesprémi középiskolás diákok önkéntes brigádja Dr. Borsi Lőrinc kezdeményezésére társadalmi munkában újjáépítette a kilátót. A kilátót a megye idegenforgalmi szervei és turista szervezetei Eötvös Károlyról, a balatoni irodalom jeleséről és a Balaton nagy szerelméről nevezték el. Résztvettünk itt a kilátó ünnepély felavatásán és Eötvös Károly márvány emléktáblájának leleplezésén. Az ünnepségen az egész megyéből számos turista jelent meg és megjelentek a környéki községek lakói, fiatalosága a tanácsai szervek vezetésével. A Himnusz hangjaival kezdődő ünnepségen Dr. Borsi Lőrinc beszámolt a kilátó újjáépítésének munkájáról, Dr. Dékány Mihály ünnepi beszéddel emlékezett meg a névadó Eötvös Károlyról, végül a balatoni és Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetője, Dr. Zákonyi Ferenc vette át a kilátót és adta át megőrzésre a Mindszentkálai tanács titkárnak.

aki ígéretet tett a kilátó gondozására és megőrzésére.

A kedves ünnepséget kitűnő birkagulyás és pompás termelői borok zárták le. Egy nagyon jó, nagyon tanulságos és a szabad természet levegőjében eltöltött nap után kitűnő jókedvben tértünk vissza a heti munkához.

A Várpalotai Bányász Sportkör Természetjáró Szakosztálya a jövőben rendszeresen fog rendezni kirándulásokat a Bakony és a távolabbi hegyvidékek legszebb pontjaira. Terveiben szerepel a közeljövőben a Cuha völgyének, Csesznek várának, a gézaházai turistaháznak és a zirci arborétumnak (gyönyörű park a világ minden részéből ide telepített fákkal és növényekkel) a megtekintése, kirándulás Bakonyból vidékére, Farkasgyepűre a Csörgőpatak vadregényes völgyébe, a Badacsony tetejére és később, ha sikerül, a Vértes hegységbe (Gesztés vár, Vitány vár), ahol remélhetőleg turista találkozást létesíthetünk a tatabányai bányász turistákkal is.

Várjuk és reméljük azonban, hogy egészséges sportunkhoz egyre többen csatlakoznak, különösen azok a munkatársak is, akik a földalatti bányamunka után az egészséges napfényre, az erdő üde levegőjére és a hegycsúcsok királatásaira ugyanúgy vágyanak, mint romladozó váraink regényes környékének megtekintésére. (ny—M)

Közöltük hoz közel, gazdag ligr megkezdtek gi kutatófü becsülik, ho líó tonna sz területen. A hatja a sz bontók, ta dömperek, lé, takarít réteget. A léssel akar fejtésen m méter föld szénről. Ed métert le. Terv sze ezer tonna tani a Vá a Bánta-p ért már ne lene kezdé néhány gá erről kell

Előké

Már jav nincs meg A hanyag jóval nag a mezőga ges volna is megke történt m szakrendő nélküli n hozzáfogr rása kiba ivó- és rég meg ezt a ké ták.

Ha nincs

A tern het időb szállítása kész. Ne kezdébe a gépko mi lesz lenleg v hiába azon sz tengerré kötélpál szó volt Igaz, Nem is mondha zá. Ott Amikor is dolg rajta vül sen építéné abban, elején

— M előállít tésen a — J na kül sége Bántag mert kát G ja szer volítás vessz több eltávo ezt ne a küll olcsób termé port-f ta-pus let".

A s Szént itt do lat. a íalat. mind a fel akkor széke